

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Aš

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Aš leží v nejzápadnějším cípu České republiky a Karlovarského kraje a tvoří jeden z jeho sedmi správních obvodů (dále jen SO), jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- rozlohou 144 km² a počtem 5 obcí ve SO je nejmenší v kraji;
- počtem 17.612 obyvatel je 2. nejmenší, z toho 13.076 žije v jádrovém městě.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Karlovarském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Aš	5	17 612	13 076	144
Cheb	21	50 721	32 823	497
Karlovy Vary	40	88 969	50 172	1 196
Kraslice	8	13 705	6 932	265
Mariánské Lázně	14	24 224	13 337	405
Ostrov	14	28 899	17 235	318
Sokolov	30	77 596	23 981	489
Průměr za kraj	19	43 104	22 508	473

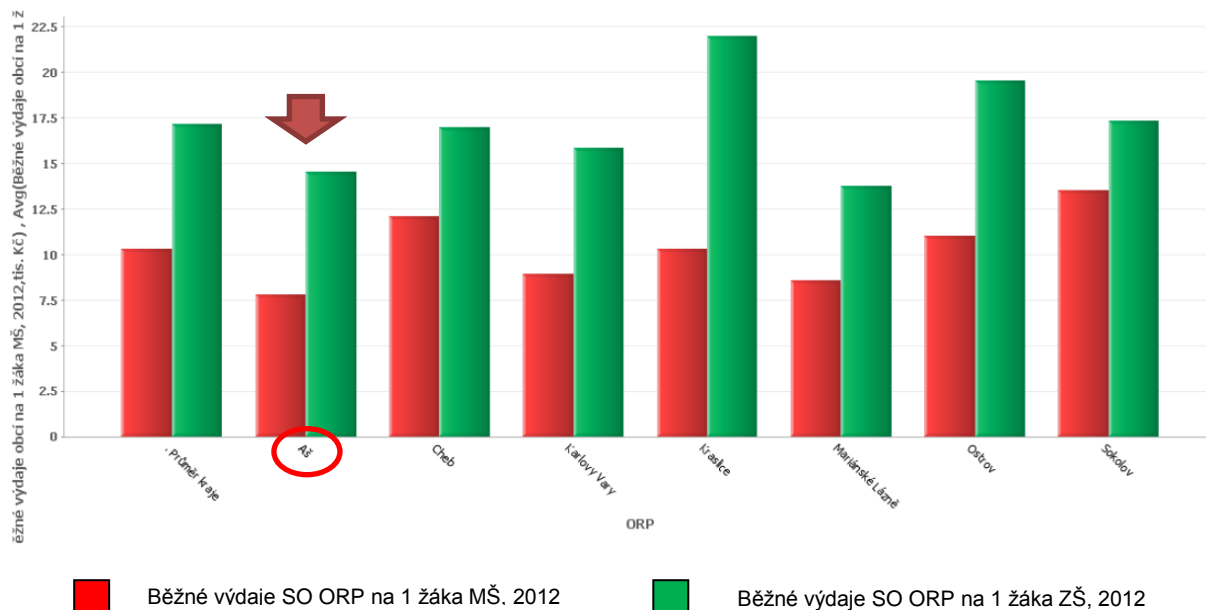
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Karlovarského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 16.800 až 18.300 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Holice, Humpolec, Nový Bydžov, Odry, Stříbro, Vimperk, Vizovice);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 3 až 7 obcí (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Frenštát p. Radhoštěm, Havířov, Karviná, Králíky, Nová Paka, Orlová, Varnsdorf, Česká Třebová);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 12.500 až 13.700 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Jaroměř, Mariánské Lázně, Roudnice n. Labem, Tachov, Vrchlabí, Český Krumlov, Šternberk).

2. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Aš zejména porovnání **běžných výdajů na žáky základních a mateřských škol**, které představují náklady na každodenní provoz. Oba z daných parametrů patří ve skupině obvodů Karlovarského kraje k těm nižším: běžné výdaje na žáka MŠ jsou nejnižší (7,81 tis. Kč) a běžné výdaje na žáka ZŠ 2. nejnižší (14,54 tis. Kč).

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Karlovarského kraje) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

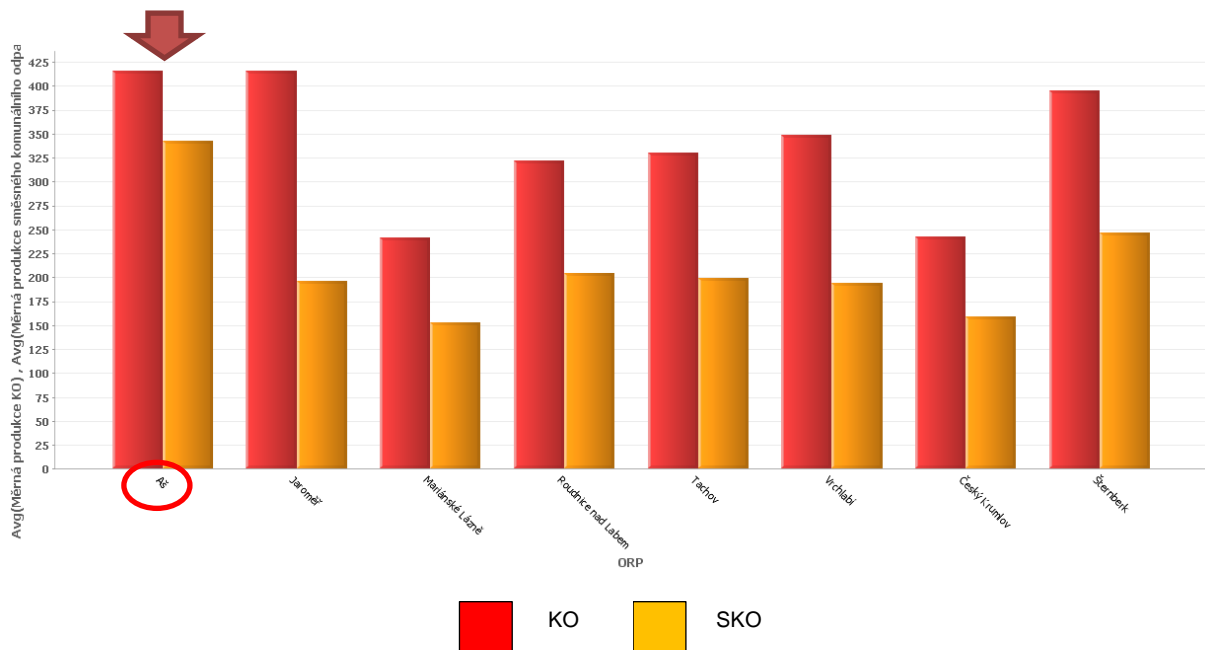

3. Odpadové hospodářství

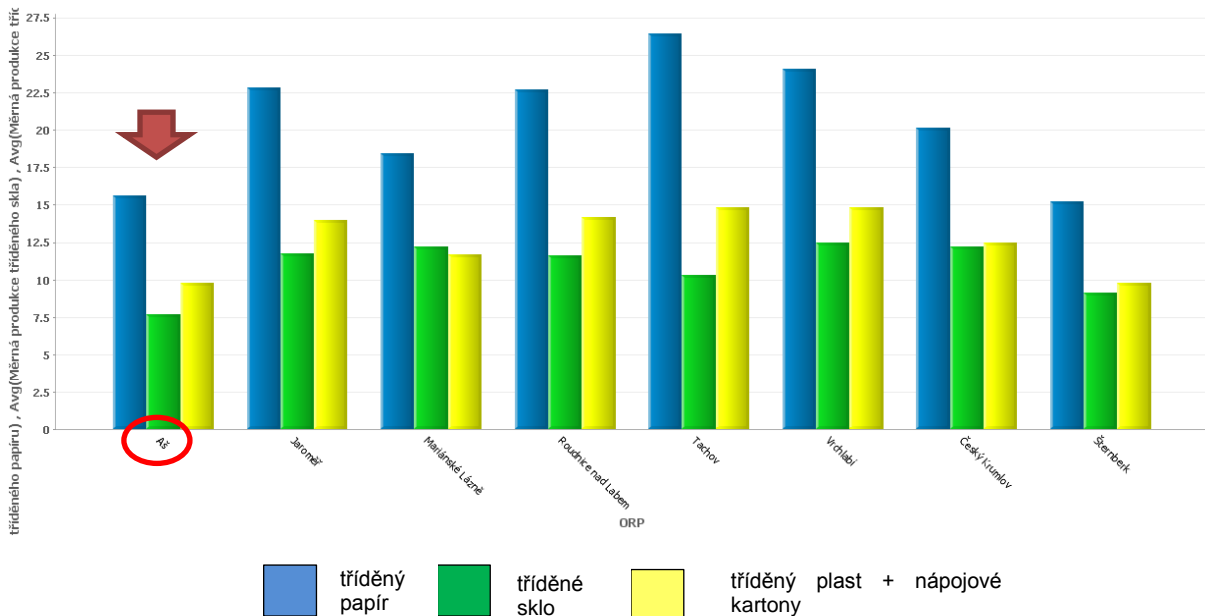
Z hlediska odpadového hospodářství je významné srovnání **měrné produkce odpadu**. Jak je z níže uvedených grafů zřejmé, SO ORP Aš vykazuje mezi obvody s podobnou velikostí jádrové obce relativně vysokou produkci KO a SKO a přitom poměrně nízkou produkci tříděného odpadu. To logicky vede k vysokému podílu SKO na KO ve srovnání s ostatními obvody: 82%. Viz obr. č. 2-4.

Vysokých hodnot dosahuje ašský obvod i v porovnání výdajů na odpadové hospodářství, konkrétně **celkových neinvestičních výdajů na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. V obou případech jsou tyto výdaje nejvyšší mezi srovnávanými obvody a dosahují průměrné hodnoty ca 950,- Kč/obyv./rok, respektive 890,- Kč/obyv./rok. Viz obr. č. 5 a 6.

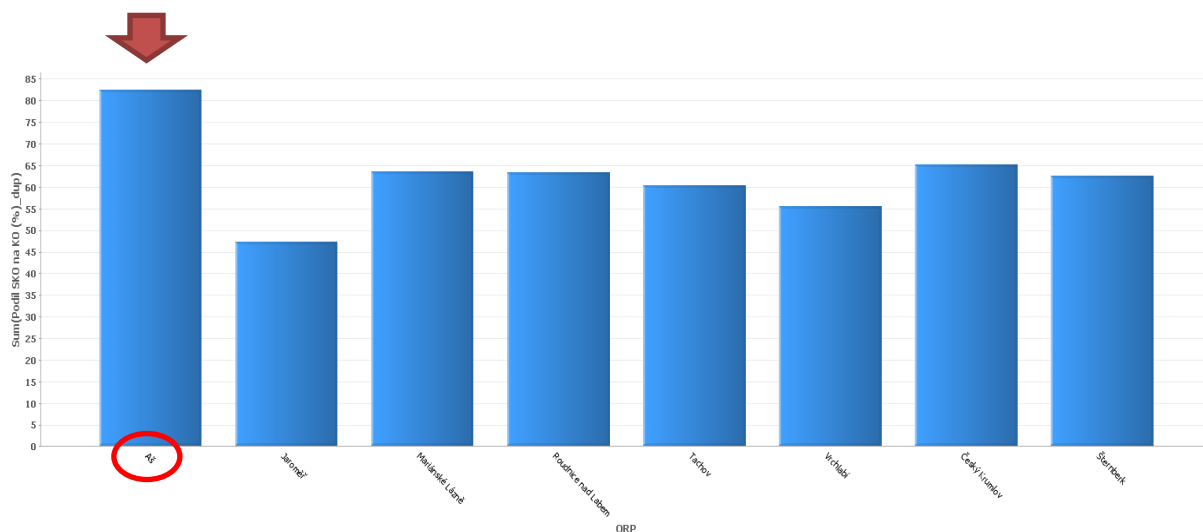
Obrázek 2: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 12.500 – 13.700 obyv.; v t/1.000 obyv.)

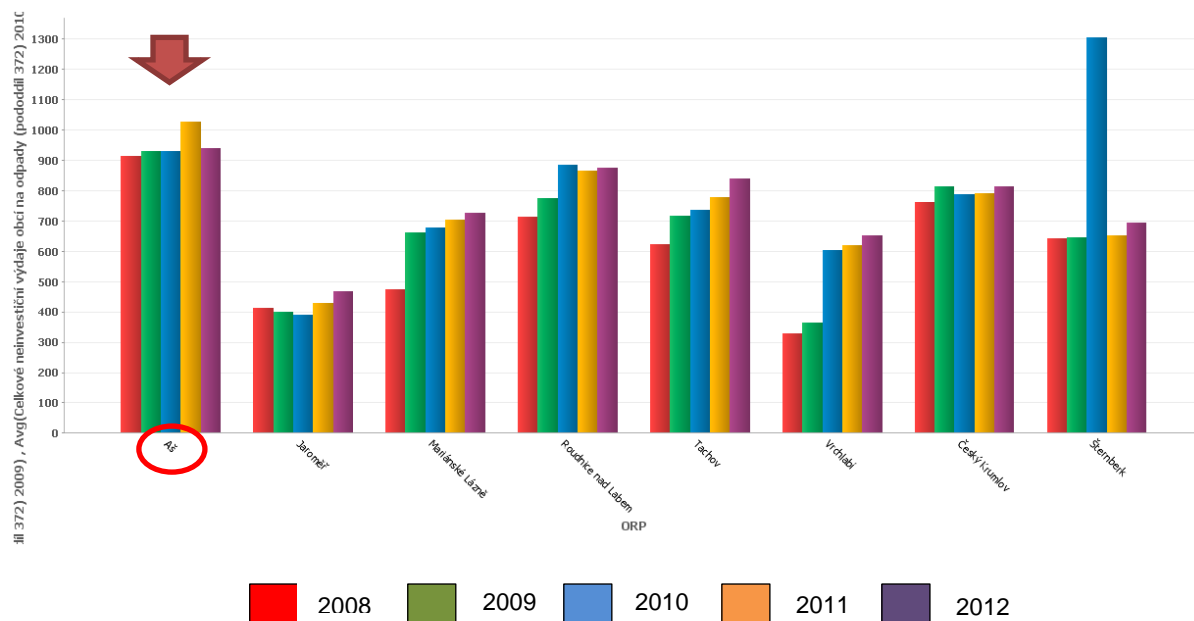
Obrázek 3: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 12.500 – 13.700 obyv.; v t/1.000 obyv.)

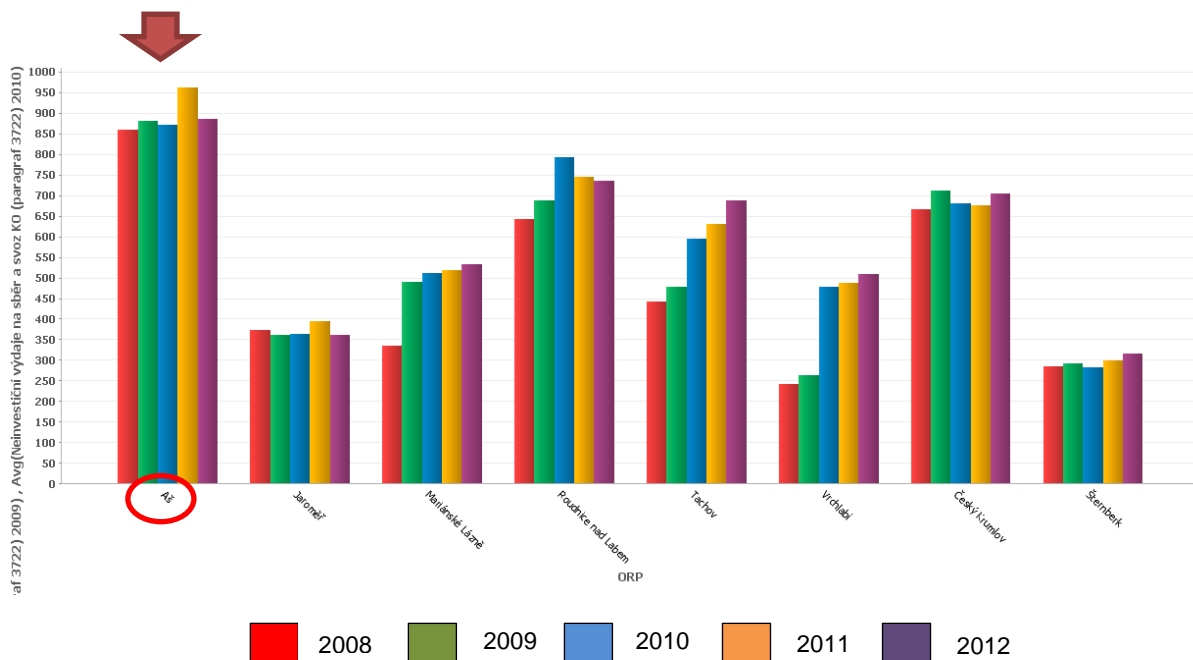
Obrázek 4: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 12.500 – 13.700 obyv.; v %)

Obrázek 5: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 12.500 – 13.700 obyv.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 6: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 12.500 – 13.700 obyv.) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

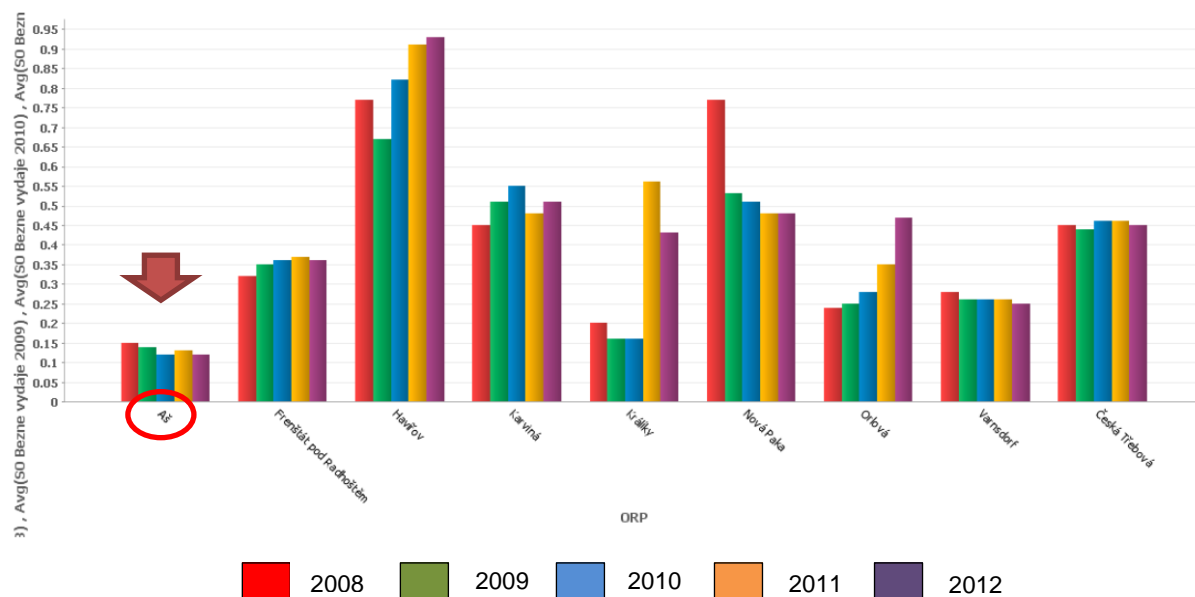
4. Sociální služby

U sociální problematiky je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných** a kapitálových **výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Aš dosahuje ve sledovaném období u vybraného vzorku SO ORP (s obdobným počtem obcí) nejnižších hodnot (v průměru 0,13 tis. Kč/obyv./rok). Limitní je pak situace při pohledu na **kapitálové**, tj. investiční **výdaje** na sociální služby ašského obvodu, které dosahují v podstatě **nulové hodnoty**¹. I když některé další srovnávané SO ORP také nevykazují velké investiční výdaje na sociální služby (např. SO ORP Frenštát p. Radhoštěm, Varnsdorf nebo Česká Třebová), přesto byly v této oblasti aktivnější. Situaci znázorňují obrázky č. 7 a 8.

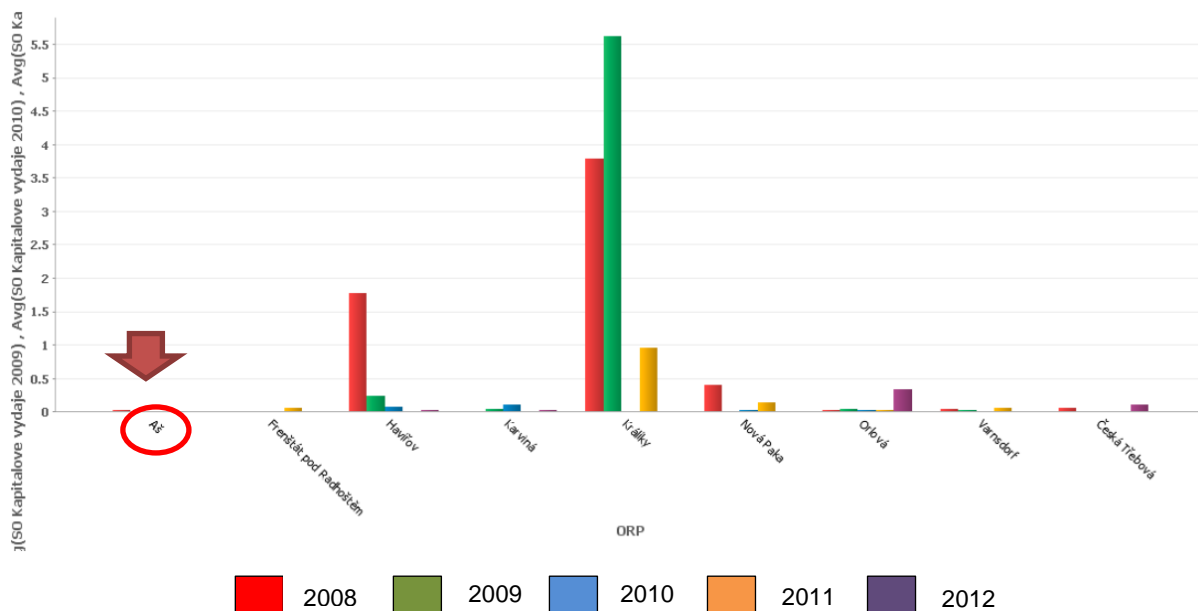
¹ Pro přesnost – kromě r. 2008, kdy kapitálové výdaje činily 0,02 tis. Kč/obyv.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 7: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 3 – 7) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 8: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 3 – 7) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Aš	
základní charakteristika	<p>v Karlovarském kraji je správní obvod ORP Aš:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou s počtem obcí nejmenší z hlediska počtu obyvatel 2. nejmenší
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> nízké běžné výdaje na žáky MŠ a ZŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vysoká produkce KO a SKO a nízká produkce tříděného odpadu vysoký podíl SKO na KO vysoké celkové neinvestiční výdaje na odpady a neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> nízké běžné i kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad